

vergadering **C236 – ECO29**

zittingsjaar 2011-2012

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Economisch
Overheidsinstrumentarium, Innovatie, Wetenschapsbeleid,
Werk en Sociale Economie

van 24 mei 2012

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over enkele opvallende vaststellingen uit het jaarverslag 2011 van de VDAB - 1862 (2011-2012)	3
Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de doelgroepmaatregelen die minister De Coninck heeft aangekondigd in de pers - 1863 (2011-2012)	6
Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de taalachterstand bij werkzoekenden - 1864 (2011-2012)	8

■

Voorzitter: de heer Matthias Diependaele, ondervoorzitter

Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over enkele opvallende vaststellingen uit het jaarverslag 2011 van de VDAB - 1862 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Voorzitter, minister, collega's, recent verscheen het jaarverslag 2011 van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling (VDAB). We hebben daar een drietal punten uitgehaald. Het lijkt ons nuttig om daar even bij stil te staan.

Minister, het eerste punt betreft de relatief grote verschillen in het vacatureaanbod. Het valt op dat er een grote discrepantie is tussen de werkzoekende 50-plussers, van wie slechts 13,5 procent in 2011 een vacature kreeg aangeboden, terwijl dat voor de andere leeftijdscategorieën samen 73 procent was. U zegt zelf altijd dat ons arbeidsmarktbeleid meer op maat moet gebeuren. Die 50-plussers vormen dan ook een prioriteit, omdat de benchmark altijd aantoonde dat de werkzaamheidsgraad van die mensen laag is. Hoe evalueert u dat verschil in vacatureaanbod? Hoe zult u dat in de toekomst aanpakken?

Een tweede punt zijn de tevredenheidscijfers. We stellen vast dat de VDAB voor heel wat subcategorieën beter doet dan de vooropgezette doelstelling, wat positief is. Spijtig genoeg zijn er ook andere categorieën waar er onder de vooropgezette doelstelling wordt gepresteerd. Zeker wat betreft de kmo's werd de voorbije jaren bijna continu onder de doelstelling gescoord. Ik merk ook op het veld dat dat een pijnpunt blijft. Inzake arbeidsbemiddeling en werkzoekenden doet de VDAB het goed, maar de contacten met ondernemingen en kmo's kunnen nog verbeterd worden. Zult u met de VDAB overleggen hoe dat kan worden opgekrikt? Kunt u die tevredenheidscijfers verhogen met bijkomende acties?

Ten slotte zijn er de uitstroomcijfers. Daar zien we dat voor een aantal VDAB-opleidingen de uitstromen onder de doelstellingen blijven. Opmerkelijk, maar niet verrassend, is dat waar een stagecomponent wordt ingevoerd, de uitstroom beter is dan bij andere opleidingen. Kan de VDAB daar een tandje bijsteken om voldoende stageplaatsen bij bedrijven te vinden? Hoe ziet u dat? Hoe kunnen we samen met de VDAB meer stages verwezenlijken?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Voorzitter, collega's, wij vinden de 50-plussers heel belangrijk. Ik wil even herinneren aan het feit dat de vorige Vlaamse Regering samen met de Vlaamse sociale partners een afspraak heeft gemaakt in 'Samen op de bres voor 50+', waar de individuele begeleiding en benadering toen al een onderdeel van waren en een essentiële voorwaarde om het activeringsbeleid boven de 50 verder te zetten. De 50+-clubs en de 50+-consulenten hebben daardoor de prioriteit in de dienstverlening ten aanzien van de 50-plussers.

De keuze die in het akkoord 'Samen op de bres voor 50+' is gemaakt, en waar we vandaag nog altijd achter staan, is dat er geen automatische matching wordt aangeleverd. Automatische matching is iets heel anders bij jongeren dan bij 50-plussers. Als je die automatische matching doet, is de kans groter dat je iemand naar een werkgever stuurt die amper open staat voor 50-plussers of dat de werknemer ontgoochelingen zal oplopen. De filosofie van 'Samen op de bres' was dat het voor 50-plussers de werkelijk passende job moet zijn, om hen ook te blijven motiveren om naar werkgevers gaan. Wat wel kan, is dat de 50-plusser zelf via een mail op maat een matching met vacatures initieert.

Zoals u correct hebt opgemerkt, is het vacatureaanbod voor 50-plussers vandaag dus wel beperkter, als die automatische matching niet gebeurt. Dat aanbod is wél het resultaat van die individuele begeleiding die wordt aangeboden via de 50+-clubs en de 50+-consulenten. In principe is dat gericht en meer op maat, wat we zeker wilden bereiken voor die 50-plussers.

Kijken we naar de uitstroom naar werk, dan vind ik toch dat er een positieve evolutie is. Een jaar na hun inschrijving is 34,4 procent van de werkzoekenden ouder dan 50 jaar aan het werk. De doelstelling in de beheersovereenkomst en het jaarlijks ondernemingsplan, die gebaseerd was op de resultaten van de voorbije drie jaar, was 30 procent. Met die 34,4 procent wordt die doelstelling dus ruimschoots gehaald.

De VDAB-consulenten moeten nu uiteraard rekening houden met de nieuwe definitie en bepalingen met betrekking tot de passende dienstbetrekking, maar ik kan vandaag nog niet zien welke impact dat heeft. Mijnheer Van den Heuvel, net als u hoop ik dat het voornoemde percentage nog zal stijgen, door de aanpak op maat voor die ouderen en het feit dat we nu naar 58 jaar gaan qua activering.

Bij drie grote groepen blijkt de tevredenheid minder te zijn. U hebt zelf de kmo's vernoemd, maar ook bij cursisten is de tevredenheid ondermaats, en ook de tevredenheid bij werknemers zou beter moeten. Voor de kmo's willen we met de VDAB verder een dienstverlening op maat uitbouwen. Dan kunnen we de tevredenheid opkrikken. U vroeg me wat we deden aan die tevredenheid bij kmo's, die al jaren ondermaats is. Voor elke provincie is er nu een kmo-actieplan. Die actieplannen behelzen specifiek door de VDAB ter plaatse te ondernemen acties, afgestemd op de regionale eigenheden van de arbeidsmarkt en in die provincie aanwezige werkgevers. We denken dat we met een dergelijk actieplan al meer tevredenheid kunnen krijgen. Bovendien willen we bij de bemiddeling in 2012 ook meer rekening houden met de eigenheden van een aantal sectoren en beroepenclusters, zodat we meer gericht te werk kunnen gaan bij het afstemmen van vraag en aanbod op die regionale arbeidsmarkt. Tot slot willen we met de VDAB het opleidingsaanbod beter afstemmen op de behoeften van bedrijven en cursisten door een meer efficiënt en wendbaar opleidingsaanbod ter beschikking te stellen. Dan denk ik aan bedrijfsgerichte trajecten, in samenwerking met bedrijven, maar ook de mobiele secties zijn een voorbeeld waarvan we denken dat het het opleidingsaanbod voor bedrijven en de kmo-tevredenheid kan opkrikken.

De ontevredenheid bij cursisten heeft volgens mij vaak te maken met onbegrip over de vacatures die ze tijdens hun opleiding krijgen. De cursisten willen zich eigenlijk concentreren op hun opleiding en zijn dan niet altijd even blij met de vacatures die ze op dat moment krijgen, of ze vinden vaak dat de vacatures nog niet aangepast zijn aan het beroep dat ze aan het leren zijn. De VDAB wil hun tevredenheid verhogen door duidelijker te communiceren. Het is immers ook belangrijk terug te koppelen over de vorderingen van de cursist in de opleiding, en die te vertalen in termen van werk en competenties. Het lijkt me zeker belangrijk dat dit wordt opgenomen in de dagelijkse contacten met de cursisten, en ook bij de exitgesprekken. Ook zijn er de jaarlijkse cursistenraden, in samenspraak met de plaatselijke sociale partners, waarbij cursisten worden bevraagd over specifieke thema's. De aandachtspunten die daarbij aan het licht komen, worden ook aangepakt. Ook dat kan die tevredenheid opkrikken. Bovendien is er nog de doorlopende enquêtering van werkgevers en cursisten, die mee aanleiding kan geven tot het aanpassen van opleidingsprogramma's.

Ik denk dat de ontevredenheid bij werkenden vooral betrekking heeft op het aanbod van de loopbaandienstverlening in de werkwinkels. Het is moeilijk om dat goed te beoordelen, aangezien we vorig jaar voor het eerst een echte meting hebben gehad. We kunnen dus niet vergelijken met het verleden. Werknemers waarderen de behandeling van hun loopbaanvragen in de werkwinkel, maar uit de panelgesprekken die de VDAB organiseert, blijkt dat er wel andere verwachtingen leven. We moeten ervoor zorgen dat daar aandacht aan wordt besteed.

Als het gaat over stages bij opleidingstrajecten die minstens één beroepsgerichte opleiding bevatten, is de doelstelling opgetrokken tot 50 procent. De vorige doelstelling was 48 procent. Eind april 2012 bereiken we 51,3 procent. Werkplekleren biedt volgens mij een van de beste kansen om maatgerichte oplossingen te bieden, voor de werkzoekende, maar ook voor de werkgever. Mijnheer Van den Heuvel, ik denk dat u dat ook wel zo aanvoelt. Die

stage plaatst de werkzoekende immers in de reële situatie in het bedrijf, en voor het bedrijf is dat ook een goede zaak.

U hebt gevraagd of ik dat niet graag zou zien stijgen. Ik zou dat echt graag nog sterk zien toenemen, aangezien het erg veel extra kansen geeft, maar er zijn een aantal redenen waarom het moeilijk is om dat percentage op te krikken. Een eerste reden is dat heel wat cursisten in die knelpuntgerichte opleidingen, vooral in de technische en industriële sector, eigenlijk al doorstromen naar een baan vóór de stage plaatsvindt, wat natuurlijk een heel goede zaak is, want dat is ook de bedoeling. Ten tweede: als je je percentage te hoog stelt, zou je dat bijna niet meer mogen doen. We moeten voor diegenen die niet uitstromen een hoog percentage halen.

Voor 2006 waren de opleidingsstages voor bepaalde technische opleidingen niet kosteloos. Intussen zijn ze kosteloos geworden, maar blijkbaar nemen we het nadeel dat er een aantal betalend waren nog altijd mee. Er is vandaag nog altijd een verminderd aandeel van de opleidingsstages die vroeger betalend waren omdat er een financiële inbreng voor de werkgevers was.

In de technische opleidingssegmenten is het vandaag, ondanks alle al geleverde inspanningen, nog altijd geen traditie om stagiairs te integreren in de bedrijfswerking. Dat is ook een kwestie van mentaliteit. Bedrijven moeten zich daar bewust van worden. Zeker doordat ze er in het begin voor moesten betalen, is er nog niet de mentaliteit om met stagiairs te werken. We zullen die inspanningen voortzetten.

Ten slotte is er een zeer begrijpelijk knelpunt. Voor een aantal technische opleidingen is het moeilijk om stageplaatsen voor cursisten te vinden. Het gaat om werken met dure machines. Die moeten optimaal renderen. Dan is het niet altijd aangewezen om met stagiairs te werken. Stagiairs kunnen wat rendementsverlies veroorzaken. Dat is voor het bedrijf niet aangewezen.

Dat zijn de knelpunten die het opkrikken van het percentage in de weg staan. We moeten dat blijven opvolgen. Ik hoop dat we die 51 procent nog kunnen optrekken. We moeten daarbij wel rekening houden met de opmerkingen die we hebben gemaakt.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Minister, dank u voor uw antwoord. U hebt alle opmerkingen behandeld. Verscheidene partijen hebben hier de voorbije maanden en jaren gezegd dat de 50-plussers onze prioriteit zijn, zeker op de Vlaamse arbeidsmarkt. Als de economie zal hernemen, zullen we snel met een arbeidskrapte worden geconfronteerd. Daar is een groot reservoir van mensen met voldoende ervaring die aan het werk kunnen worden gehouden. We moeten voor hen de juiste omstandigheden creëren. Ik ben het daar allemaal mee eens.

Er is een groot verschil tussen 13 en 73. U hebt daar een aantal redenen voor aangehaald. U zegt dat de doorstroom naar werk met 34 procent wat beter is. Voor de andere leeftijdsgroepen is dat meer dan 50 procent. Ook daar is er een 'gap' en is er werk aan de winkel. Dat is geen eenvoudige opdracht, dat gebeurt niet van de ene dag op de andere. Er is zowel bij de 50-plussers als bij de werkgevers een mentaliteitswijziging nodig. Het parlement en de regering moeten daaraan blijven werken en op die nagel blijven kloppen. Dat is een absolute prioriteit. Wij pleiten hier altijd voor bemiddeling tot 58 jaar. Maar het is toch ook goed om mensen te motiveren om zulke begeleiding te doen als ze een effectieve kans hebben op een doorstroom naar een job. Dat blijft voor die mensen de beste motivatie om daarop in te gaan. Het mag geen veredelde bezigheidstherapie zijn waarmee ze hun gemoed wat sussen. We moeten daar dus een absolute prioriteit van blijven maken.

Ik heb goed geluisterd naar wat u zegt over de stagecomponent van opleidingen. We moeten ons niet blindstaren op percentages. Met statistieken kun je alles bewijzen. Als ze al op voorhand een job hebben, verdwijnt dat. We moeten de aantrekkelijkheid van die jobs blijven

verhogen en ervoor zorgen dat de uitstroom er is. Ook voor de schoolse opleidingen wordt de stagecomponent steeds belangrijker. Vandaar mijn oproep om daar te blijven aan werken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de doelgroepmaatregelen die minister De Coninck heeft aangekondigd in de pers - 1863 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Wij hebben, zoals elk jaar, op 1 mei de fantastische 1 mei-vieringen gehad. Dat is voor socialistische beleidsheren en -dames altijd het moment om nieuwe beleidsinitiatieven aan te kondigen. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Federaal minister De Coninck, voor wie ik heel veel respect heb omdat zij in het verleden in Antwerpen in zeer moeilijke omstandigheden al heel wat gedurfde en moedige initiatieven heeft genomen en daarvoor de juiste toon heeft gevonden, sprak op 1 mei over een nieuw plan. Ik weet dat het federale materie is, maar ik kom straks toch tot enige Vlaamse betrokkenheid. Ze zei dat we bij specifieke doelgroepen, zoals jongeren in de wachtlijd en 50-plussers, de eerste aanwervingen extra moeten behandelen. Bij de zesde staatshervorming, die door jullie zwaar wordt onderschat, komen die doelgroepen over naar het Vlaamse niveau.

Er was min of meer de afspraak dat in afwachting van de realisatie van de zesde staatshervorming, het federale niveau geen nieuwe beleidsinitiatieven zou ontwikkelen op domeinen die over enkele maanden of wellicht jaren naar de deelstaten zouden gaan. De doelgroepenmaatregel is daar een mooi voorbeeld van. Bovendien kan men binnen de huidige bevoegdheidsverdeling nu al een aantal opmerkingen maken zoals bijvoorbeeld het aanbieden van stageplaatsen aan jongeren in de wachtlijd. We moeten natuurlijk in afwachting ook geen standstill aanhouden. Als er noodzakelijke bijsturingen zijn, dan kan erover gepraat worden, maar nieuwe initiatieven zijn een andere zaak. Voor ons is het bovendien de logica zelf dat zulke bijsturingen in overleg met de deelstaten gebeuren.

Minister, ik heb in februari al een vraag gesteld. U hebt toen geantwoord dat er een informeel overleg was gestart met de federale minister. Wij hebben vragen over hoe het evolueert en wat uw visie is.

Minister, bent u reeds gecontacteerd door federaal minister De Coninck over de aangekondigde hervormingen en/of nieuwe initiatieven binnen het doelgroepenbeleid? Zo ja, hoe ver staat het en stemt het overeen met de Vlaamse beleidsvisie? Zo neen, hoe reageert u daarop? Bent u zelf van plan om met de federale collega contact op te nemen? Wat is uw standpunt over het aanbieden van stageplaatsen aan jongeren in wachtlijd? Is dat nu al niet een bevoegdheid die eerder bij Vlaanderen ligt dan bij het federale niveau?

U hebt gezegd dat er in februari informeel overleg is gestart. We kijken uit naar de resultaten. Kunt u ons iets meer zeggen, niet alleen over de nieuwe initiatieven voor de doelgroepen, maar ook over de overheveling van bevoegdheden rond de arbeidsmarkt? Zijn de beide administraties bezig met de voorbereiding van de uitvoering van de grote, zesde staatshervorming?

Er wordt een nieuw samenwerkingsakkoord tussen de VDAB en de RVA voorbereid dat binnenkort zou worden afgerond. Wat is de stand van zaken?

De heer Matthias Diependaele: Ik zou me graag aansluiten bij de vraag, behalve bij het adjectief 'grote' staatshervorming.

Het is inderdaad zo dat we er verschillende keren op gehamerd hebben – en dat geldt niet alleen voor het arbeidsmarktbeleid maar ook voor andere beleidsdomeinen – dat het niet de bedoeling kan zijn dat de bevoegdheidsdomeinen die vervat zitten in die zesde staatshervorming, worden uitgehold of dat er nog grote aanpassingen aan gebeuren voor ze worden overgedragen. Het moet de uiteindelijke doelstelling zijn dat Vlaanderen er zelf werk van kan maken en zelf kan hervormen als ze dat nodig vindt. Het kan niet de bedoeling zijn dat de Federale Regering er nu nog op ingrijpt.

In het najaar van 2009 was er een probleem met het plan van minister Milquet. Er was toen zowel een bevoegdheids- als een belangenconflict. Het zou zeer onverstandig zijn om opnieuw in zo'n situatie terecht te komen, want in de eerste plaats is dat ten nadele van de mensen op de arbeidsmarkt.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Voorzitter, na de eerste ontmoeting is er nog niet echt een dynamiek. Dat kan natuurlijk te maken hebben met de opstart van het federale kabinet, maar het is niet zo dat we regelmatig contact hebben. Integendeel. We waren niet op voorhand op de hoogte van de maatregelen van 1 mei, maar we hebben ook geen vraag voor overleg gekregen na 1 mei.

Het standpunt van de Vlaamse Regering is duidelijk: het begeleiden van werkzoekenden is een gewestbevoegdheid. Momenteel worden een aantal zaken nog federaal geregeld. Soms is dat moeilijk. Er kunnen bijvoorbeeld vragen worden gesteld over de inschakelingsprojecten. Als er nieuwe initiatieven of instrumenten zouden komen, moeten we concreet nagaan of het binnen ieders bevoegdheidsdomein gebeurt.

Na het eerste gesprek is er dus nog geen echte dynamiek gevonden. Er is ook nog geen gesprek over de staatshervorming geweest. Er is ook geen nieuw overleg over het samenwerkingsakkoord van 2004. U vroeg of ik zelf initiatief zou nemen. We hebben dat gedaan. Volgende dinsdag is er overleg tussen de kabinetten. Voor de herziening van het samenwerkingsakkoord van 2004 moet er overleg zijn met de federale overheid, maar ook met de collega's van de andere gemeenschappen.

Ik stel voor om te wachten tot na het gesprek met het kabinet van minister De Coninck. We zullen er de drie elementen – de ideeën van 1 mei, de staatshervorming en het samenwerkingsakkoord – bespreken. We zullen nadien nagaan of er een interministeriële conferentie inzake werk kan worden bijeengeroepen om het samenwerkingsakkoord af te sluiten.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Minister, ik vreesde al dat dat het antwoord zou zijn, omdat we daar in de wandelgangen noch in de pers wat over hoorden. Daarom hadden we deze vraag ook gesteld. Het is niet de bedoeling dat wij in de commissie in het Vlaams Parlement een vraag stellen over uitspraken van de federale minister van Werk.

Het gaat natuurlijk over het overleg, dat eigenlijk structureel zou moeten zijn, tussen de federale minister van Werk en de Vlaamse of Waalse minister van Werk, om tot een globaal beleid te komen. De doelgroepen vormen daarin een heel belangrijk element. We kunnen daar mijns inziens efficiëntiewinsten boeken na 2014. Daarom vind ik het absoluut nodig dat ook de deelstaatsministers van Werk daarbij betrokken worden.

Ik zou aan u, als Vlaams minister van Werk, toch durven te vragen om dan zelf maar initiatief te nemen. U hebt dat blijkbaar gedaan. We kijken uit naar wat het onderhoud volgende week als resultaat zal hebben. Misschien kunnen we daar achteraf dan eens informeel over praten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot de heer Philippe Muylers, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de taalachterstand bij werkzoekenden - 1864 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Voorzitter, collega's, de taalachterstand is hier en in de plenaire vergadering al enkele keren besproken. Vorig jaar had de VDAB in een studie gepubliceerd dat één op zes niet-werkende werkzoekenden, of meer dan 16 procent, met een taalachterstand kampt. Het is niet verwonderlijk dat dat bij allochtone werkzoekenden oploopt tot 45 procent.

Ondertussen zijn we een klein jaar verder, minister, en lijkt het mij nuttig om eens te bekijken wat er intussen gebeurd is. Bovendien steken ook nieuwe zaken de kop op. Een eerste belangrijk punt is de proportie van de werkzoekenden met onvoldoende kennis van het Nederlands die door de VDAB worden bereikt. In oktober stelde u dat 87 procent van de werkzoekenden met taalachterstand zes maanden na inschrijving sluitend bereikt werden. In het jaarrapport van de VDAB vinden we nu een cijfer van 88 procent terug. Wat echter opvalt, is dat slechts 60 procent van de werkzoekenden met taalachterstand na zes maanden een specifieke actie Nederlands voor anderstaligen of een specifiek traject heeft aangeboden gekregen. Voor 40 procent is dat dus niet het geval. Dat lijkt een heel grote groep waarvoor geen versterkende actie wordt ondernemen.

Een ander punt dat vorig jaar werd aangekaart, was de gebrekkige informatie waarover de VDAB beschikte met betrekking tot de vraag of werkzoekenden effectief participeerden in de cursussen Nederlands die door de partnerorganisaties werden georganiseerd. U stelde dat een nieuwe Kruispuntbank Inburgering in januari 2013 in werking zou treden en dat euvel zou verhelpen. Verder erkende u toen dat er voor laaggeletterden en cognitief zwakkeren slechts een beperkt aanbod was om hun kennis van het Nederlands bij te schaven. Er was wel wat lesmateriaal ontwikkeld, maar dat was beperkt tot een aantal pilootprojecten en was nog niet uitgerold over heel Vlaanderen.

Ten slotte zijn er nog een aantal nieuwe zaken. Zo is de uitval in taalopleidingen aan de hoge kant. De motivatie ontbreekt, de aantrekkelijkheid van de cursussen zou verbeterd kunnen worden. Ook met betrekking tot de opleidingen Nederlands op de werkvloer zou een tandje bij kunnen worden gestoken.

Minister, hoe evalueert u de evolutie van de proportie 'werkzoekenden taalachterstand' die door het sluitende taalbeleid worden bereikt? Schuift u concrete doelstellingen naar voren, of vindt u die 87 à 88 procent oké?

Amper 60 procent van de werkzoekenden met een taalachterstand kreeg na een instroom van zes maanden een specifieke actie Nederlands voor anderstaligen aangeboden. Hoe evalueert u dat? Moet dat percentage worden opgekrikt? 60 procent is mijns inziens niet zo veel.

Zit de ontwikkeling van de Kruispuntbank Inburgering op schema? Halen we dat tegen begin 2013? In welke mate is men er het voorbije jaar in geslaagd om het aanbod Nederlands voor anderstaligen, voor de doelgroep van laaggeletterden en cognitief zwakkeren, over heel Vlaanderen uit te rollen? Is dat met andere woorden breder gegaan dan een aantal pilootprojecten? Hoe evalueert u de uitvalcijfers van de verschillende taalopleidingen, zoals Nederlands op de werkvloer en Nederlands voor anderstaligen? Hoeveel van de werkzoekenden die de opleiding hebben stopgezet, ontvingen om die reden een transmissie? Welke acties overweegt u om die uitvalcijfers te verlagen?

Kunt u bevestigen dat de vraag binnen het programma Nederlands op de werkvloer soms het aanbod overstijgt? Zijn er wachtlijsten? Wat kan er gebeuren om die eventuele wachtlijsten terug te dringen?

De voorzitter: De heer Watteuw heeft het woord.

De heer Filip Watteuw: Voorzitter, ik wil me daarbij aansluiten. Dit is een terechte vraag. De situatie is inderdaad niet goed. Ik wil de cijfers die de heer Van den Heuvel heeft aangebracht, nog wat scherper stellen. Hij heeft verwezen naar de publicatie van 2011. Van de allochtone werkzoekenden zou 45 procent kampen met een taalachterstand. Die cijfers worden eigenlijk nog wat vertekend, want ook de allochtonen die het Nederlands als moedertaal hebben, zijn daarin opgenomen. Bij de allochtonen met het Frans of een andere taal als moedertaal ligt dat percentage duidelijk hoger: dan gaat het niet over 45 procent, maar gaat het veeleer in de richting van 65 à 70 procent. Bij bepaalde groepen is dit dus inderdaad een groot probleem, zeker als we kijken naar de absolute aantallen. Het gaat over bijna 30.000 werkzoekenden met een taalachterstand. Dat is enorm. Dat slechts 60 procent van de werkzoekenden dan een specifieke NT2-actie krijgt, is inderdaad een probleem. Dat percentage lijkt me laag. Dat zal wel zware inspanningen vergen, maar gezien de problematiek is dat weinig. Hoe komt dat?

De vraag over het uitrollen in heel Vlaanderen is terecht, maar ik dacht dat er in de publicatie van 2011 sprake was van een aantal clusters. Er werd gesteld dat er specifieke kenmerken waren naargelang het gebied. Zo is de problematiek groter in de grootsteden dan daarbuiten. Gebeurt dat uitrollen in functie van die clusters? Wordt daar rekening mee gehouden? Hoe gebeurt dat?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Voorzitter, voor mij blijft de doelstelling 100 procent, dus een echt sluitend taalbeleid. Die doelstelling is ook opgenomen in het jaarlijks ondernemingsplan van de VDAB voor 2012. Het is dus mijn bedoeling om dit jaar die 100 procent te bereiken, en dus iedere werkzoekende met een beperkte kennis van het Nederlands binnen de zes maanden een gepast aanbod te kunnen geven.

Er zijn twee belangrijke redenen waarom 40 procent van de 11.369 ingestroomde werkzoekenden geen NT2 of traject aangeboden heeft gekregen binnen de zes maanden. De eerste is een zeer positieve reden, namelijk dat die personen reeds uitgestroomd waren naar werk. De tweede is dat ze meer dan drie maanden niet werkzoekend waren gedurende die periode van zes maanden. Die laatste categorie kon natuurlijk wel nog een NT2-actie of een traject aangeboden krijgen, maar omdat ze drie maanden niet werkzoekend waren, viel dat buiten die periode van zes maanden. Meer gedetailleerde cijfers leren ons dat 75 mensen van in het begin weigerden in te stappen in een traject. Daarvoor is er dan uiteraard transmissie. Omdat ze verdere medewerking weigerden nadat ze in een traject waren ingestapt, kregen 10 personen een transmissie, terwijl 36 personen niet inzetbaar waren omwille van medische, mentale, psychische of psychologische problemen. Een cijfermatige opdeling van de 40 procent qua uitstroom uit de werkloosheid en uitstroom naar werk is niet mogelijk.

De ontwikkeling van de nieuwe Kruispuntbank Inburgering gebeurt uiteraard niet onder mijn toezicht, maar onder het toezicht van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur van minister Bourgeois. Ik heb vernomen dat die ontwikkeling zoals voorzien verloopt: medio januari 2013 zou nog altijd het tijdstip zijn waarop dit instrument kan worden gebruikt.

Ik kom dan tot de vraag over het uitrollen in Vlaanderen. Laaggeschoolden met een 1.1-atteest kunnen nu over heel Vlaanderen instappen in schakelpakketten bij de VDAB. Dankzij een taakgerichte en functionele aanpak is het mogelijk om zo de specifieke taal te leren die nodig is voor een opleiding of baan. De filosofie van die schakelpakketten is dat men Nederlands leert specifiek, toegespitst op de opleiding of baan. Dat is dus al zeker over heel Vlaanderen uitgerold.

Blijkt het taalniveau toch nog onvoldoende te zijn om te beginnen aan zo'n schakelpakket, dan heeft men nog de remediëringstrajecten, waarbij ook wordt ingezet op oriënteren en taal- en leercompetenties. Sinds het najaar van 2011 zet de VDAB in alle regio's ook steeds meer

in op de nodige remediëring, zodat kortgeschoolden toch sneller in een functioneel taaltraject kunnen stappen. Voor de schakelpakketten ter voorbereiding van technische of administratieve opleidingen zijn er geen wachtlijsten. De VDAB start die opleiding op in een eigen opleidingscentrum, maar kan die ook uitbesteden aan partners als er voldoende werkzoekenden zijn.

Door die mogelijkheid om pakketten uit te besteden hebben we een flexibel aanbod gecreëerd, zodat daar geen sprake is van wachttijden. Voor de schakelpakketten naar zorgopleidingen zijn er wel wachtlijsten. Om de schakels naadloos te laten aansluiten op de beroepsopleidingen bij partners worden dergelijke schakels slechts twee keer per jaar opgestart. Daar gaat het immers over schakelpakketten naar een beroepsopleiding in de zorgsector.

Voor laaggeletterden heeft de VDAB in samenwerking met de centra voor basiseducatie (CBE) in verschillende regio's – Antwerpen, Limburg en Oost-Vlaanderen – alfatrajecten opgezet. Anderstalige analfabeten kunnen er een beroepsopleiding volgen zonder schakelopleiding NT2. Voor anderstalige analfabeten en zwak gealfabetiseerden en/of zeer traag lerenden onderzoekt de VDAB vandaag de haalbaarheid om via een zeer intensieve voltijdse begeleiding op de werkvloer in combinatie met taalondersteuning kandidaten onmiddellijk knelpuntvacatures te laten invullen. Hier – en dat is nieuw – wordt momenteel vooral in Antwerpen mee geëxperimenteerd. Deze vorm van werkplekleren is nog niet uitgerold over heel Vlaanderen.

We hebben de uitvalcijfers tijdens de opleidingen NT2 richtgraad 1.1 niet ter beschikking. Deze opleiding wordt immers voor anderstaligen, ook werkzoekenden, georganiseerd door de aanbodsverstrekkers binnen Onderwijs, de centra voor volwassenenonderwijs (CVO's) en de CBE's. De uitvalcijfers voor de opleidingen van de VDAB of bij erkende partners van de VDAB heb ik wel. Voor 2011 was de uitval 27 procent voor alle soorten opleidingen samen. Hierin zitten alle soorten stopzettingen vevat, ook de stopzettingen omwille van werk. Een deel van de cursisten kan bovendien voortijdig doorstromen naar bijvoorbeeld een beroepsopleiding waardoor de opleiding NT2 op zich wordt stopgezet. Deze cursisten krijgen tijdens hun beroepsopleiding taalondersteuning met een opleiding 'Nederlands op de Werkvloer'. Je kunt dus niet zeggen dat het stopzetten van een NT2 automatisch een probleem veroorzaakt. Er komt niet noodzakelijk een rood knipperlicht. Taalondersteuning op de werkvloer is nog altijd een goede zaak met het oog op werk, ook als dat gebeurt door een beroepsopleiding te volgen om aan werk te geraken.

In het najaar 2012 werken we een project uit met maatregelen voor een betere nazorg na onze schakelpakketten NT2. Er was voor tien werkzoekenden een transmissie omwille van de stopzetting van een opleiding Nederlands.

Bij de opleidingen 'Nederlands op de Werkvloer' is de uitval natuurlijk nihil. Ik zeg 'natuurlijk', niet alleen omdat dat steeds op maat is van de werknemers en het bedrijf: het is op de werkvloer. Binnen deze opleidingen kan er ook geen transmissie zijn aangezien het hier per definitie gaat om werknemers die geen uitkeringen ontvangen, maar om mensen die aan het werk zijn.

Bij de VDAB stellen we effectief vast dat de vraag naar opleidingen op de werkvloer stijgt. Een navraag bij de provincies door de VDAB leert dat de wachttijden beperkt zijn. De enige provincie met een lange wachttijd is Vlaams-Brabant, inclusief Brussel. Daar moet rekening gehouden worden met een wachttijd van ongeveer acht weken.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Minister, die 40 procent van de werkzoekenden met taalachterstand die geen specifieke actie aangeboden krijgen, relativeert u door te zeggen dat er al een aantal zijn uitgestroomd, en dat ze niet langer dan drie maanden werkzoekend waren. Verklaar die twee hoofdredenen de helft of drie vierden van die 40 procent? De

transmissiecijfers die u noemde, bedragen enkele tientallen. Dat is ‘peanuts’ op een geheel van duizenden. Dat stelt mij nog niet 100 procent gerust. Bekijk het op macroniveau: de werkgelegenheidsgraad bij allochtonen is laag. We hebben de cijfers een tweetal weken geleden nog eens uitgebreid in de pers kunnen lezen. We scoren, samen met Wallonië trouwens, in Europees verband zeer laag. De talenkennis is daarin een heel belangrijke factor. Als we de allochtone werkzoekenden willen meetrokken en een volwaardig en ernstig aanbod willen doen, moet die taalachterstand worden weggewerkt. Daarom ben ik een beetje gealarmeerd door die 40 procent. Het gaat om zeer weinig transmissies. Kunt u daar nog wat meer in detail op ingaan? Voor mij blijft dat een heikel punt. Werkzoekenden met taalachterstand moeten een aanbod krijgen om die taalachterstand weg te werken.

Minister Philippe Muyters: Op dat moment hadden wij de cijfers niet met betrekking tot diegenen die door werk of door het feit dat zij gedurende meer dan drie maand geen werkzoekende waren, geen aanbod hebben gekregen. De VDAB monitort die niet automatisch. Ik kan vragen dat ze dat wel doen. Op basis van de andere cijfers, die we wel hadden, wordt er waarschijnlijk van uitgegaan dat dit de rest wel zal zijn. Als ik toch nog cijfers krijg, zal ik ze u graag overmaken.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Ik begrijp heel goed dat u die cijfers niet uit uw mouw kunt toveren. Ik zou u toch willen oproepen om het van naderbij te bekijken en bij de VDAB en andere aanbodverstrekkers aan te dringen. We gaan er geen punt van maken, maar ik denk dat er een brede consensus over is dat allochtonen actief moeten worden op de arbeidsmarkt, voor zichzelf, voor onze Vlaamse economie. Taalkennis is een heikel punt, volgens kmo-bedrijfsleiders. We moeten daar dus volop op inzetten. 40 procent is dan heel hoog, en daarom moeten we een tandje bijsteken om het beter te doen.

Minister Philippe Muyters: Ik stel voor dat ik aan de VDAB vraag om dit in de toekomst zeker te monitoren zodat we duidelijk kunnen zien waar welk percentage van die 40 procent naartoe gaat. Er zijn een aantal cijfers, maar als je de som maakt, kom je niet tot hetzelfde totaal. En daar doe ik soms wat moeilijk over.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■